

CYNGOR CYMUNED LLANDDAROG COMMUNITY COUNCIL

Cofnodion Cyfarfod Medi 2025 o Gyngor Cymuned Llanddarog a gynhaliwyd yn Neuadd Llanddarog ar 10/09/2025 am 19.00.

85/2025-2026 Yn bresennol.

Cynghorwyr: R Owen (Cadeirydd), R McFarlane, R Jones, J Williams O.B.E, A Aldridge.

Cynghorydd Sir S Hughes.

Clerc.

Cyfieithydd: H Mainwaring.

86/2025-2026 I dderbyn ymddiheuriadau.

Cynghorwyr: Y Cynghorydd Sir H Jones, M Griffiths, K Waters.

87/2025-2026 I dderbyn datganiadau o fuddiant.

Cyng R Jones – Cofnod **94/2025-2026** Gohebiaeth – Pwyllgor Llesiant Porthyrhyd.

Ymunodd y Cynghorydd A Aldridge â'r cyfarfod am 19.16.

88/2025-2026 Cyflwyniad gan Mr Don Murray o NBGW.

Croesawodd y Cynghorydd R Owen a holl aelodau'r cyngor Mr. Don Murray (Pennaeth Garddwriaeth, Dysgu a Natur) yn NBGW i'r cyfarfod.

Cyflwynodd Mr. Don Murray y sioe sleidiau ganlynol –

250907-DM-Community Council (1).pdf

Gofynnodd y Cynghorydd R Jones am gyflwr gwael y coed afalau o fewn Ardal Fotaneg Genedlaethol Cymru.

Atebodd Mr Don Murrey eu bod yn cael eu dinistrio gan geirw gan nad oedd y ffensys perimedr presennol yn ddiogel.

Dywedodd y Cynghorydd R Jones fod mynediad am ddim ym mis Ionawr yn y gorffennol a bod y bwyty a'r siop wedi elwa oherwydd y cymhelliant.

Dywedodd y Cynghorydd A Aldridge fod staff Hywel Dda wedi cael gostyngiadau ar brisiau mynediad yn y gorffennol.

Atebodd Mr Don Murray, oherwydd cyfyngiadau cyllidebol a dros 70 aelod o staff ar gyflogau, nad oedd yn bosibl parhau, ond eu bod yn caniatáu mynediad am ddim i ofalwyr gyda'u cleifion ac yn ystyried cynllun disgownt Golau Glas.

Dywedodd y Cynghorydd R Jones nad oedd y Gerddi Cenedlaethol yn cymharu â gerddi eraill yn yr ardal ac ymhellach i ffwrdd gan fod y gwelyau blodau yn flêr wrth fynd i mewn i'r gerddi ac nid oes unrhyw blanhigion o gwbl mewn mannau eraill. Nid oes gan lawer o bobl sy'n ymweld â'r gerddi ddiddordeb mewn gwyddoniaeth, dim ond y blodau, y planhigion a'r llystyfiant.

Atebodd Mr Don Murrey fod yna ardaloedd lle mae angen gwaith ond oherwydd diffyg gwirfoddolwyr a chyfyngiadau cyllidebol roedd yn hanfodol bod yr atyniadau pwysicaf (y Tŷ Gwydr, y llwybr pren a'r gerddi muriog) o safon uchel.

Gofynnodd y Cynghorydd R Jones beth yw pwrpas yr ardd deithiol.

Atebodd Mr Don Murray ei fod yn marchnata cadwraeth, gwyddoniaeth ac addysg.

Gofynnodd y Cynghorydd R Jones beth oedd wedi digwydd i'r atyniad Adar Ysglyfaethus.

Atebodd Mr Don Murray eu bod wedi symud lleoliad i ehangu a bod nifer o gwmnïau wedi cysylltu â NBGW i gynnig gwahanol fathau eraill o atyniadau.

Dywedodd y Cynghorydd J Williams O.B.E fod y gylchfan ar allanfa ffordd ddeuol yr A48 yn edrych yn ofnadwy ac nad oedd Cyngor Sir Caerfyrddin â diddordeb mewn cynnal y porth i GFGC. Roedd y pwnc wedi'i drafod yn flaenorol gyda Mr Huw Francis (Cyfarwyddwr Cyn-GFGC) ond heb lwyddiant.

Ymyrrodd y Cynghorydd Sir S Hughes ac adroddodd fod cyfathrebu eisoes ar waith gyda phob plaid ynghylch dyfodol y gylchfan.

Gofynnodd y Cynghorydd R McFarlane a oedd yr ysgolion lleol wedi cael eu cysylltu i fod yn fwy cysylltiedig â'r NBGW.

Atebodd Mr Don Murray eu bod mewn cysylltiad â'r adran addysg ond oherwydd cyfyngiadau cyllidebol a chostau cludiant ei bod hi'n anodd denu pob ysgol i ymweld â'r gerddi.

Diolchodd y Cynghorydd R Owen i Mr. Don Murray am ei gyflwyniad ac am fynychu'r cyfarfod.

Gadawodd Mr Don Murray y cyfarfod am 20.06 i beidio â dychwelyd.

89/2025-2026 Cyfle i'r cyhoedd annerch y Cyngor ar eitemau ar yr agenda.

Dim.

90/2025-2026 Materion Cyngor Sir - Y Cynghorydd Sir S Hughes.

Dim.

91/2025-2026 Adroddiad y Cadeirydd.

Dim.

92/2025-2026 Cadarnhau a llofnodi Cofnodion Cyfarfod y Cyngor 09/07/2025.

Penderfynwyd cadarnhau cofnodion y cyfarfod misol ar 09/07/2025. Cynigiwyd gan y Cynghorydd R McFarlane ac eiliwyd gan y Cynghorydd R Owen.

93/2025-2026 Materion yn codi o'r cofnodion uchod.

Hysbysodd y Clerc aelodau'r cyngor fod pob mater i'w ddatrys wedi'i weithredu ac os oedd gohebiaeth wedi dod i law, bod copi o'r E-bost wedi'i anfon at bob aelod er gwybodaeth.

Adroddodd y Clerc fod y coed yng Nghwmisfael wedi cael eu symud

Derbyniwyd y diweddariad canlynol gan Gyngor Sir Caerfyrddin ar 10/09/2025 ynghylch y bin sbwriel ym Mynyddcerrig –

“Yn gyntaf, derbyniwch fy ymddiheuriadau am yr oedi cyn ymateb gan fy mod yn ymwybodol eich bod wedi erlid ar sawl achlysur.

Mewn ateb i'ch ymholiad ynghylch y biniau a gafodd eu symud, cafodd y 2 fin dan sylw eu symud fel rhan o'r 'Seminar Aelodau – Ymgynghoriad Cyllideb' a gynhaliwyd

y llynedd. Lle cytunwyd i gael gwared ar 20% o'n stoc biniau sbwriel presennol ledled y sir lle rhoddwyd system sgorio Matrics Biniau Sbwriel newydd ei datblygu ar waith i nodi pa finiau oedd i aros a pha rai oedd i'w symud. Yn gynharach eleni, dylai pob cynghorydd fod wedi derbyn e-bost gyda'r biniau yn eu wardiau priodol oedd i'w symud.

O ran y 2 fin yr ydym wedi'u tynnu fel rhan o'r rhaglen rhesymoli biniau uchod, penderfynwyd ar y rhain trwy'r matrics ar sail y rhesymeg isod:

- Tynnwyd y bin gerllaw gwaith adeiladu KAM – Tynnwyd hwn oherwydd pryderon iechyd a diogelwch gan nad oedd y tro miniog a'r ffordd brysur yn darparu lleoliad addas i'r gweithredwr barcio a gwasanaethu'r bin.
- Tynnwyd y bin ger ffordd Capel Seion, Harddfryn – Tynnwyd hwn oherwydd 2 reswm, yn gyntaf eto yn bryderon iechyd a diogelwch oherwydd y gyffordd ar y ffordd brysur yn ogystal ag adborth gan weithwyr lle nad oedd y bin yn cael ei ddefnyddio'n aml iawn ac roedd lefelau llenwi/defnydd sbwriel yn isel iawn.

Gobeithio bod hyn yn ateb eich cwestiwn, os hoffech drafod ymhellach mae croeso i chi gysylltu â mi"

Trafododd aelodau'r Cyngor yr e-bost ac roeddent yn anghytuno â'r rhesymau a eglurwyd gan fod y terfyn cyflymder ym Mynyddcerrig wedi'i ostwng i 20mya, mae maes parcio ger hen Ysgol Mynyddcerrig, mae gan yr ardal ger Harddfryn balmant llydan sy'n gallu darparu ar gyfer cerbyd ac mae'r cyhoedd ar hyn o bryd yn gadael eu sbwriel ar y fainc eistedd ac yn gwasgaru sbwriel ledled yr ardal. **Penderfynwyd** y dylai'r Cynghorydd Sir S Hughes ymateb.

Adroddodd y Clerc ei fod wedi anfon e-bost at Mr Mike Jacob (Rheolwr Traffig a Diogelwch Ffyrdd) ynghylch y C2061 o Borthyrhyd i Foelgastell ond nad oedd unrhyw ddiweddariad wedi'i dderbyn. **Penderfynwyd** y dylai'r Cynghorydd Sir S Hughes gysylltu â Mr Mike Jacob.

94/2025-2026 Nodi gohebiaeth neu ei rhestru i'w hystyried mewn cyfarfod cyngor sydd ar ddod.

(Anfonir yr holl ohebiaeth berthnasol drwy e-bost at aelodau'r cyngor ar adeg ei derbyn a dim ond os oes angen neu os gofynnir yn benodol amdani gan aelodau neu'r Clerc y caiff ei chyflwyno gerbron y cyfarfod).

Derbyniwyd yr e-bost canlynol ar 16/07/2025 gan aelod o'r gymuned –

"Rwyf wedi trefnu i Safonau Masnach roi sgwrs yn neuadd gymunedol Llanddarog rywbryd ym mis Medi. Mae neuadd y pentref wedi cynnig defnyddio'r lleoliad yn rhad ac am ddim gan ei fod o fudd i'r gymuned yn gyffredinol...felly roeddwn i'n mynd i ofyn i chi a fyddai'r Cyngor Cymuned yn hapus i ariannu te a choffi yn ystod y digwyddiad?

Trafododd aelodau'r Cyngor y gais, a phenderfynwyd ariannu'r lluniaeth yn y digwyddiad cymunedol hyd at werth o £30.00. Cynigiwyd gan y Cynghorydd R Jones ac eiliwyd gan y Cynghorydd A Aldridge. **Penderfynwyd** y dylai'r Clerc drosglwyddo'r arian.

Derbyniwyd yr e-bost canlynol gan Bwyllgor Llesiant Porthyrhyd ar 31/08/2025 –

"Ychydig flynyddoedd yn ôl, fel y gwyddoch, gosodwyd diffibriliwr y tu allan i Neuadd Fach. Aeth Mr Gwyn Edwards, Crosshands ati i godi arian i brynu'r diffibriliwr gan ei

fod yn awyddus i sicrhau bod yr offer pwysig hwn ar gael mewn nifer o leoliadau yn yr ardal. Mae hefyd yn gyfrifol am archwilio'r offer yn rheolaidd a thros y blynyddoedd defnyddiwyd y diffibriliwr i achub bywydau. Talodd Pwyllgor Llesiant Porthyrhyd am y blwch storio ond dros amser dirywiodd cyflwr y blwch hwnnw, a bu'n rhaid prynu blwch newydd ym mis Awst eleni.

Costiodd y blwch £534 a thalwyd swm ychwanegol am ei osod.

Rydym yn deall bod gennych ffynhonnell arian ar gyfer cynorthwyo sefydliadau/cymdeithasau/unigolion ac ati sy'n cael ei dosbarthu yn yr Hydref a dyma gais am gyfraniad o'r gronfa honno tuag at y ddarpariaeth bwysig iawn hon.

Rydym yn ymddiried y byddwch yn edrych yn ffafriol ar y cais hwn am gymorth.

Diolch yn fawr iawn".

Trafododd aelodau'r Cyngor y cais, a phenderfynwyd cyfrannu £267.00 tuag at gost y cabinet newydd. Cynigiwyd gan y Cynghorydd J Williams O.B.E ac eiliwyd gan y Cynghorydd R Owen. **Penderfynwyd** y dylai'r Clerc drosglwyddo'r arian.

95/2025-2026 Cynllunio.

Dim gwrthwynebiadau i'r ceisiadau cynllunio canlynol. Cynigiwyd gan y Cynghorydd J Williams O.B.E ac eiliwyd gan y Cynghorydd A Aldridge.

PL/09137- Cais cynllunio hybrid ar gyfer datblygiad preswyl arfaethedig, gan gynnwys: - I) Cais llawn i drosi adeilad allanol presennol yn 1 annedd unllawr. II) Cais amlinellol ar gyfer 2 annedd unllawr (1 fforddiadwy), gyda mynediad i'w ystyried a phob mater arall wedi'i gadw'n ôl - Maes Yr Haf, Mynyddcerrig, Llanelli, SA15 5BD

PL/09588- Rhyddhau Amod 19 a 23 ar PL/06638 (Cynllun Cyfyngiadau Tirwedd ac Atodlen Arwynebau Allanol) - Tir sy'n rhan o Fferm Wern Fraith, Porth-y-rhyd, Caerfyrddin, SA32 8PT.

PL/09657-Rhyddhau Amod 4 ar PL/07200 (Cynllun Dylunio Tirwedd ac Ecolegol) - Tir yn rhan o Fferm Wern Fraith, Porth-y-rhyd, Caerfyrddin, SA32 8PT.

PL/09815- Rhyddhau Amod 20 ar PL/06638 (Goleuadau Allanol) - Tir sy'n rhan o Fferm Wern Fraith, Porth-y-rhyd, Caerfyrddin, SA32 8PT.

ENF/02680- Gwaith heb awdurdod ar dir. Ymddengys bod y tir wedi'i rannu gan ffens bren a giât. Mae'r fynedfa ochr wedi'i gwneud yn llawr caled ac mae'n cynnwys amrywiol ddeunyddiau adeiladu gan gynnwys cynwysyddion hylif o ryw fath a hefyd mae ochr bellaf y ffens yn edrych fel pe bai trac yn cael ei greu (o bosibl trac beiciau modur) - Tir ger Lanfach, Porth-y-rhyd, Caerfyrddin, SA32 8HP.

Hysbysodd y Clerc aelodau'r cyngor nad oedd unrhyw ddiweddariadau wedi'u derbyn ynghylch y mater uchod ac y gallai gymryd hyd at 12 wythnos cyn derbyn ateb. Gohirio tan gyfarfod mis Hydref ar 08/10/2025.

96/2025-2026 Taliadau.

Cafodd y taliadau isod eu hardystio yng nghyfarfod mis Mehefin a'u cadarnhau yng nghyfarfod mis Gorffennaf. Copïau o anfonebau wedi'u hanfon at bob aelod yn electronig cyn talu i'w hawdurdodi. Cynigiwyd gan y Cynghorydd J Williams O.B.E ac eiliwyd gan y Cynghorydd R Jones.

Dull Talu	Dyddiad	Cyflenwyr a Manylion	Swm £ gan gynnwys TAW
Ar-lein	18/07/2025	Tâl Gwasanaeth	4.25

Ar-lein	15/08/2025	Gwasanaethau Coed Dynefor – 26/07/2025	300.00
Ar-lein	15/08/2025	JG Evans – Cyflogres Gorffennaf	400.39
Ar-lein	15/08/2025	JG Evans – Cyflogres Awst	400.39
Ar-lein	15/08/2025	HMRC	105.40
Ar-lein	15/08/2025	HMRC	1005.40
Ar-lein	15/08/2025	123 Reg – 3830932283	71.99
Ar-lein	15/08/2025	123 Reg – 3849463425	71.99
Ar-lein	15/08/2025	123 Reg – 3843589375	100.66
Ar-lein	18/08/2025	Tâl Gwasanaeth	4.25
Ar-lein	20/08/2025	Nest – Gorffennaf ac Awst	84.32
Ar-lein	20/08/2025	Gwasanaethau Coed Dynefor – 19/08/2025	300.00

97/2025-2026 Derbyniadau.

Cyngor Sir Caerfyrddin – Preasept 2.

29/08/2025 - £6876.94

98/2025-2026 I drafod ciosg ffôn Llanddarog.

Adroddodd y Clerc fod e-bost wedi'i dderbyn gan Gyngor Sir Caerfyrddin ar 03/04/2025 ynghylch ymgynghoriad BT ynghylch y ciosgau ffôn yn Llanddarog a Phorthyrhyd (Cofnod 229/2024-2025). Anfonwyd ateb at Gyngor Sir Caerfyrddin ar 28/04/2025 yn nodi bod y ciosgau ffôn yn dal yn eu lle.

Adroddodd y Clerc ei fod wedi cysylltu â BT pan adroddwyd ar 15/07/2025 am symud y ciosg ffôn K6 coch. Cysylltodd y Clerc hefyd â Chyngor Sir Caerfyrddin gan ofyn "Pam nad oedd Cyngor Cymuned Llanddarog wedi cael gwybod am symud y ciosg. Derbyniwyd yr ymateb canlynol ar 17/07/2025 –

"Diolch am eich e-bost ac am dynnu sylw at y pryderon a godwyd gan gymuned Llanddarog ynghylch cael gwared ar y ciosg ffôn coch yn ddiweddar. Rwy'n gwerthfawrogi sensitifrwydd y mater ac yn deall cryfder y teimlad lleol. Ymddengys bod BT wedi dilyn y broses statudol o dan Rwymedigaeth Gwasanaeth Cyffredinol Ofcom, a osodwyd gan Offcom.

Yn dilyn gwrthwynebiadau i gael gwared ar y blwch gan y Cyngor, mae ein cofnodion yn dangos eu bod wedi anfon e-bost at y swyddog ar 9 Mehefin 2025, gyda'u penderfyniad terfynol a'u bod wedi penderfynu nad yw'r blwch ffôn yn bodloni'r profion a osodwyd gan Ofcom ar gyfer cadw'r blwch ac wedi gwneud y penderfyniad i gael gwared ar y blwch.

Yn anffodus, penderfyniad i BT yw hwn yn hytrach na'r cyngor gan nad cais Cynllunio yw hwn sy'n cael ei lywodraethu o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990. Er bod y blwch o fewn ardal gadwraeth ac yr hoffem ei weld yn cael ei gadw ar gyfer y gymuned, mae ei faint, sy'n llai na'r trothwy o 115m³, yn golygu na fyddai angen iddynt geisio caniatâd cynllunio na chaniatâd adeilad rhestredig i gael gwared ar y blwch. Felly, ni allwn ddibynnu ar y pwerau gorfodi rheoleiddio hynny i orfodi BT i adfer y blwch. Er nad oedd y ciosg wedi'i restru, rydym yn cydnabod ei gyfraniad at gymeriad yr ardal ac yn rhannu eich siom am ei gael wedi'i dynnu.

Mae'n ddrwg gen i, ar hyn o bryd, nad oes mecanwaith cyfreithiol i orfodi BT i ddychwelyd y ciosg. Rwyf wedi gofyn i'r Rheolwr Swyddogion ystyried pam na chafodd y gymuned ei hysbysu am benderfyniad BT ar 9 Mehefin, er nad oes

dyletswydd statudol i wneud hynny, credaf y byddai wedi bod yn ddefnyddiol yn yr achos hwn.

Pe bai hysbysiad wedi dod gan Gyngor Sir Caerfyrddin ynghylch cael gwared ar y ciosg, byddai Cyngor Cymuned Llanddarog wedi mabwysiadu'r ciosg am £1.00. Pe bai'r cyngor cymuned yn prynu ciosg ffôn K6, byddai'r gost yn £3200.00 + TAW. Nid yw'r arian hwn ar gael i'r cyngor cymuned a byddai'n cael ei ystyried yn anghyfrifol pe bai'r cyngor yn gwario arian ar eitem o'r math hwn. Ar ôl nifer o negeseuon e-bost rhwng Cyngor Cymuned Llanddarog a BT, derbyniwyd gwybodaeth mai DC Transport and Engineering oedd y cwmni a gyflogwyd i gasglu'r ciosg. Cafwyd nifer o sgysiau gyda'r cwmni, a hysbyswyd y Clerc ar 04/09/2025 y byddai'n cysylltu â BT eto i obeithio trafod dychwelyd y ciosg. Anfonwyd e-bost at BT yn gofyn am ddychwelyd y ciosg, ond ni dderbyniwyd unrhyw ateb.

Trafododd aelodau'r Cyngor y mater yn fanwl ac er gwaethaf ymdrechion dewr y Cynghorydd Sir S Hughes, y Cynghorydd M Griffiths a'r Clerc i geisio adfer y ciosg a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i aelodau'r gymuned drwy'r cyfryngau cymdeithasol, penderfynwyd peidio â mynd ar drywydd y mater ymhellach. Cynigiwyd gan y Cynghorydd J Williams O.B.E ac eiliwyd gan y Cynghorydd R Jones. Cytunodd pawb. **Penderfynwyd** nodi.

99/2025-2026 I dderbyn y wybodaeth ddiweddaraf am garreg goffa Porthyrhyd.

Mynegodd y Cynghorydd J Williams O.B.E ei ddiolchgarwch i'r holl wirfoddolwyr a gynorthwyodd gyda'r slab concrit. Y cam nesaf yw peintio'r slab yn ddu nes ei orchuddio â marmor du o'r diwedd. Bydd plac yn cael ei osod ar y garreg goffa yn gofyn am gymorth aelodau'r gymuned i adnabod enwau milwyr a fu farw yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf a'r Ail Ryfel Byd. Bydd y Cynghorydd J Williams O.B.E yn ymchwilio hefyd. Os cofir enwau milwyr a fu farw ar gerrig coffa eraill, ni chaniateir iddynt gael eu hysgythru ar garreg goffa Porthyrhyd gan na chaniateir dyblygu. Os yw'n bresennol o fewn adeiladau crefyddol, caniateir hynny.

Gofynnodd y Cynghorydd S Hughes a oedd dathliad o'r garreg goffa olaf wedi'i gynllunio. Awgrymodd y Cynghorydd J Williams O.B.E ddigwyddiad cymunedol bach.

100/2025-2026 I drafod Gwobrau Cymunedol.

Adroddodd y Clerc mai dim ond un enwebiad a dderbyniwyd ynghylch y gwobrau cymunedol. Cytunodd aelodau'r Cyngor â'r enwebai. Y Clerc i hysbysu'r enwebai a chyflwyno'r wobr yn y cinio blyneddol yn y Butchers Arms, Llanddarog ar 28/01/2026. **Penderfynwyd** y dylai'r Clerc hysbysu'r enwebai a bwcio'r lleoliad.

101/2025-2026 Fforwm er mwyn i Aelodau godi adroddiadau / cwestiynau drwy'r Cadeirydd.

Gofynnodd y Cynghorydd R Owen i'r Clerc ddod o hyd i faner newydd i Fynyddcerrig gan fod yr un bresennol wedi'i dinistrio gan yr amodau tywydd presennol. **Penderfynwyd** y byddai'r Clerc yn trefnu.

Gadawodd y Cynghorydd A Aldridge y cyfarfod i beidio â dychwelyd.

102/2025-2026 Yng nghamera 21.07.

Gadawodd y rhai nad oeddent yn aelodau o'r Cyngor Cymuned na'r Clerc y cyfarfod – i beidio â dychwelyd. Mae'r gwaharddiad oherwydd materion personél/staffio sy'n cael eu trafod.

103/2025-2026 Cyflogau staff yn rhedeg ym mis Medi 2025.

Adroddodd y Clerc symiau'r gyflogres ar lafar i holl aelodau'r cyngor. **Penderfynwyd** derbyn yr adroddiad a chadarnhau taliad y symiau fel y'u cyflwynwyd. Cynigwyd gan y Cynghorydd R Owen ac eiliwyd gan y Cynghorydd R Jones.

Gofynnodd y Clerc i aelodau'r cyngor am ganiatâd i gwblhau cwrs FILCA i wella ei wybodaeth. Cost y cwrs yw £120.00 + TAW ond mae'r Clerc wedi dod o hyd i fwrariaeth ar gyfer y cwrs felly byddai'r gost i'r cyngor yn ddibwys. Cytunodd holl aelodau'r cyngor. Llofnodd y cadeirydd y fwrariaeth. **Penderfynwyd** nodi.

104/2025-2026 Daeth y cyfarfod i ben am 21.11.

Cadeirydd

Dyddiad
